

23.11.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**23 Kasım 2021
Salı**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

23 Kasım 2021 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Veteriner Hizmetleri Politikaları ve Gıda Güvenilirliği Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4833)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İş Birliğine Dair Mutabakat Zaptının İlişik Notalarla Birlikte Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4834)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Karabük Üniversitesi Rektörlüğüne Bağlı Mimarlık Fakültesinin Adının Başak Cengiz Mimarlık Fakültesi Olarak Değiştirilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4831)

— Eskişehir İli, Sivrihisar İlçesi, Aşağıkepen Mahallesinde Arazi Topplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 4832)

— Bazı Anlaşmaların Yürürlüğe Girdiği Tarihlerin Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4835)

YÖNETMELİKLER

— Ankara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Yönetmeliği

— Yalova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 22/11/2021 Tarihli ve 2021/ÖİB-K-154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161 ve 162 Sayılı Kararları

Ankara Kırmızı Et Üreticileri Birliği Başkanı: Karkas kesim fiyatlarına acilen çözüm bulunmalı!

Ankara İli ve İlçeleri Kırmızı Et Üreticileri Birliği Başkanı Sedat Akbulut, besicilerin zararına üretim yaptığını belirterek, karkas kesim fiyatına acilen çözüm bulunmasını istedi.

Konuyla ilgili olarak yazılı bir açıklama yapan **Ankara İli ve İlçeleri Kırmızı Et Üreticileri Birliği Başkanı Sedat Akbulut**, şunları kaydetti: “Bugün **tarım ve hayvancılık** tüm dünya ekonomilerinin en önemli gündemleri arasındadır. Bunun sebebi diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de arz devamlılığının sağlanması noktasındadır. Kendi iştiğal konumuz olan **kırmızı et üretiminin bel kemiğini oluşturan büyükbaş hayvan besiciliği** sektörüne baktığımızda da en temel sorun sürdürülebilir üretim imkanlarının giderek yok oluşudur.

Araştırmaların, küresel ısınmaya bağlı iklim değişiklikleri ve kuraklıktaki artış yüzünden ileriki yıllarda **tarımsal ve hayvansal gıda üretiminin talebi karşılama zorlanacağını** gösterdiğini ve ne zaman biteceği bilinmeyen Covid-19 kaynaklı pandemi sürecinde ki gelişmelerin de gıda üretiminde ülkelerin kendisine yetebilir olmasının hayati önem taşıdığını gösterdiği aşıkardır.

BESİCİLİK SEKTÖRÜNDE KAN KAYBINA ÇÖZÜM BULUNMALI

Ülkemizde tüm dünyada ki gibi bu gerçekler ile yüz yüze yken **kırmızı et üreticisi olan Büyükbaş Hayvan Besicileri**, Tarım Bakanımız Sn. Bekir Pakdemirli'nin de

kabul ve beyan ettiği gibi üretim maliyetinin altında oluşan karkas kesim fiyatları yüzünden zarar etmektedir ve sektördeki bu kan kaybı devam ettiği sürece ileri ki dönemde ülkemizde kırmızı et üretiminin sürdürülemez olacağı kesindir.

Bizler birlik yönetimi olarak bu sektöre sadece yaklaşık yüz bin kişinin geçim kapısı olarak dar bir pencereden bakmayıp hayvancılığın tüm ülke ekonomisine olan katkısını ve yaklaşık seksen üç milyon vatandaşımızın gıda ihtiyacının karşılanması sorumluluğunun bilincinde olarak bakmakta olduğumuzdan ülkemizin bu dönemde içinde bulunduğu ekonomik olumsuzluklar da düşünöldüğünde üreticilerimizin düşük kar marjları ile üretime devam etmeleri gerektiğini düşünürken süreklilik arz eden zararlara dayanamayan üreticimizin işini bırakmak zorunda kaldığını görmek bizi derinden yaralamaktadır.

Bu sürecin düzeltilmesi adına yönetim kurulumuzca birliğin tüm imkanları kullanılarak üretim maliyetlerinin düşürölmesi, kredi olanaklarının artırılması, **karkas kesim fiyatlarının** tüketiciyi de düşünerek makul seviyede artması ve üretim planlamasının yapılması aşamasında Tarım Bakanlığımız başta olmak üzere tüm yetkili merciler kapsamında gerekli görüşmelerin yapılarak bu olumsuz sürecin düzeltilmesinde gerekli katkının sağlanacağından tüm üreticilerimiz emin olmalıdır.”

SEDAT AKBULUT KİMDİR?

Geçtiğimiz hafta Ankara İli ve İlçeleri Kırmızı Et Üreticileri Birliğinin seçimlerinde yönetim kurulu başkanlığına seçildi. Gazi Üniversitesi İşletme Bölümü mezunu olan Sedat Akbulut, Akbulutlar Besicilik A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanlığını yapıyor. Daha önce; Ankara Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Muhasip üyeliği, Ulusal Kırmızı Et Konseyi Denetim Kurulu Üyeliği, Ankara Ticaret Borsası Hayvancılık Komitesi Başkanlığı görevinde bulundu. Akbulut, 1979 Kırıkkale doğumlu evli ve dört çocuk babası.

'YEŞİL MUTABAKAT GÜMRÜK BİRLİĞİ'Nİ KÖKTEN DEĞİŞTİRECEK'

Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi (KİK) toplantısında konuşan komite başkanı **Rifat Hisarcıklıoğlu**, Yeşil Mutabakat sürecinde Gümrük Birliği'nin revize edilmesi gerektiğini belirterek, "Buradaki modernizasyonu şu an çok ihtiyacımız olan ve ilişkileri güçlendirecek bir adım olarak görüyoruz. Çünkü, Yeşil Mutabakat süreci Gümrük Birliği modernizasyonu gündemini kökten değiştirecek bir yapıdadır" dedi.

TÜRKİYE'nin Avrupa Birliği (AB) ile Yeşil Mutabakat sürecine dahil olması mevcut Gümrük Birliği'nin çerçevesinin yeniden çizilmesi konusundaki tartışmaları artırdı. Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Avrupa Birliği (AB) Başkanı Büyükelçi Faruk Kaymakçı, AB üyelik sürecinde olumlu dönüşümler yaşandığını belirtti. İki gün sürecek Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi (KİK) 40. toplantısında konuşan Kaymakçı, "Türkiye aslında uzaklaşmıyor, eskiden bulunduğu yerde ama Türkiye bazı üye devletlerin hareketleri nedeniyle uzağa itiliyor. Biz Türkiye'nin kesinlikle üyelik perspektifinden değerlendirilmesini istiyoruz. Ancak biliyorsunuz ki Gümrük

Birliği'nin güncellenmesi gerekiyor. Bugünkü uygulamalarda asimetrikler var ve ticaret açısından pürüze neden olan noktalar var. Ama AB ve Türkiye arasındaki olumlu gündemin devam ettirilmesi için önemli. Üst seviye toplantıların yapılması önemli. Özellikle politik sebeplerle üyelik sürecimizin beklemeye alınması ne yazık ki bizim için motivasyonu düşüren bir uygulama oldu" ifadelerini kullandı.

GÜÇLENDİRECEK BİR ADIM

Konuyla ilgili bir açıklama da Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi (KİK) ve **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)** Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'ndan

geldi. Bugün Türkiye ve AB ilişkilerinde yakın diyaloga her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulduğunu ifade eden Hisarcıklıoğlu, Gümrük Birliği'nin Türkiye ekonomisinin dönüşümünde en önemli araç olduğunu belirtti. Hisarcıklıoğlu, "AB ile olan işbirliğimizi daha da öteye götürmeliyiz. Yeşil Mutabakat döneminde Gümrük Birliği'nin modernizasyonunu şu an çok ihtiyacımız olan ve ilişkileri güçlendirecek bir adım olarak görüyoruz. Bu ikisi birbiriyle bağlantılı. Bu, hem Türkiye'deki hem de AB'deki iş dünyalarına da yardımcı olacaktır. Çünkü, Yeşil Mutabakat süreci, Gümrük Birliği modernizasyonu gündemini kökten değiştirecek bir yapıdadır" diye konuştu.

'Türkiye'nin imzasını mutlulukla karşıladık'

AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Nikolaus Meyer-Landrut ise şöyle konuştu: "İklim değişikliği açısından Türkiye'nin Paris Antlaşması'nı

imzalamasını büyük bir mutlulukla karşıladık. Artık bu konuda birlikte yol alıyoruz. Bu anlamda yetkililere teşekkür ediyorum. Enerji, ulaşım, çevre, tarım ve eğitim konuları bizim

bugüne kadar finansal anlamda anlaşmalarımızın temelini oluşturdu. Doğal afet konuları da önemli bir konu, bu konuda sık sık çeşitli olaylarla karşılaşıyoruz."

'EKONOMİNİN YEŞİLLENMESİ BİR İHTİYAÇ'

TÜRKİYE-AB Karma İstişare Komitesi (KİK) 40. toplantısındaki bir diğer konuşmacı Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi Üyesi ve Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi Eş Başkanı Peter Clever'di. Ekonomilerin artık sürdürülebilir bir temele dayanması gerektiğinin altını çizen Peter Clever, ülkelerin yaşadığı tüm güçlüklerle rağmen iletişim kanallarını açık tutmak zorunda olduğunu söyledi. Bugün iki meseleye odaklanmak gerektiğini anlatan Clever, "Birincisi ortak afet yönetimindeki değişimler. Aynı ekipmanlara ve eğitime sahip olmalıyız. Bunu yaparken de izin istememiz lazım. Diğer ise ekonominin yeşillenmesi, bu hepimiz için ihtiyaç. Şu anda Paris Anlaşması'nda hareket ediyoruz bundan mutluyuz, birlikte yapabileceğimiz çok şey var" ifadelerini kullandı.

Vergiler, buğday ihracat haritasını değiştirdi

Dünyanın en büyük buğday ihracatçısı Rusya'nın 2020 sonlarından bu yana piyasalara müdahale etmesi ithalatçı ve ihracatçılar liginde değişimlere yol açıyor. Ülkenin yüksek vergilerine alternatif arayan Kuzey Afrika ve Asya ülkeleri Romanya, Bulgaristan, Kanada, Arjantin gibi ülkelere yöneliyor.

Karadeniz Bölgesi'ndeki üç ülke Rusya, Ukrayna ve Kazakistan son 20 yılda tahıl üretimi ve ticaretinde küresel liderliği ele geçirdi ve ABD ve Fransa'yı geride bırakarak en büyük buğday ihracatları haline geldi. Rusya 2020/21 döneminde 38 milyon tonu aşan satışıyla dünya buğday ihracatında zirveye oturdu. Ancak iç piyasada artan fiyatları dizginlemek için Rusya'nın ihracatına vergi getirmesi satışlarını yavaşlamaya ve buğday ihracat haritasında değişimlere yol açıyor. Türkiye'nin ithal ettiği buğdayın yüzde 66'sını karşılayan Rusya vergi artışının sinyallerini ilk olarak 2020 sonunda verdi. Mart-Haziran döneminde ton başına 50 Euro vergi getirildi. Moskova, haziran ayında ise buğday, mısır ve arpa ihracatında değişken vergiler sağlayan 'tahıl damper mekanizmasını' uygulamaya koydu. Rusya geçtiğimiz günlerde ek vergi planlarını duyurdu. Rusya'nın yüzde 12.5 proteinli buğdayı Kasım ayında 335 dolar/ton ile rekor seviyeye ulaştı. Küresel talebin arttığı dönemde Rusya'nın hamleleri, küresel buğday fiyatlarında artmasının yanı sıra ihracat rotalarının da yeniden şekillenmesine neden oluyor.

Romanya ve Bulgaristan'ın ihracatı güçleniyor

Rusya, dünyanın en büyük tahıl ithalatçısı olan Mısır'ın ana tedarikçisi ancak son aylarda Romanya, Mısır'ın en büyük tedarikçisi olarak Rusya'nın yerini aldı. Romanya ve Bulgaristan 2020/21 sezonunda Türkiye dahil birçok ülkeye ihracat yaptı. Bu ülkeler arasında Libya, Tunus, Pakistan, Filipinler, Lübnan, İsrail bulunuyor. Romanya ayrıca Cezayir, Ürdün, Sudan, Fas, Tayland, Suudi Arabistan ve Güney Kore'ye de buğday ihraç etti. Bunun yanı sıra İran, Rusya'nın çiftçileri için en büyük müşterilerden biri olarak devreye girdi.

Kuzey Afrika'da Rusya ve Ukrayna'nın payı yılın ilk yarısında küçüldü ve Amerika kıtasının ihracatında artış yaşandı. Rusya'nın Fas'a buğday ihracatı yılın ilk dört ayında geçen yılki 304 bin ton seviyesinden 82 bin 200 tona indi. Fas'ın Rusya'dan alımların toplam içindeki payı yüzde 11.4'ten yüzde 4.5'e indi. Aynı dönem içinde Ukrayna'nın sevkiyatı da 121 bin tondan 90 bin tona geriledi.

Kanada ve Arjantin Kuzey Afrika'da payını artırıyor

Arjantin 312 bin ton buğday ihracatıyla Fas pazarına geri döndü ve ülkenin geleneksel tedarikçisi Fransa'dan sonra ikinci sırada yer aldı. Arjantin, Fas'a ihracatını 2012'den bu yana en yüksek seviyeye çıkardı. Kanada'da da ülkenin buğday ithalatından aldığı payı büyütürken 262 bin tona yükseltti. Bu arada, Tunus'un en büyük tedarikçisi Ukrayna yerini Bulgaristan'a bıraktı. Ukrayna'nın yılın ilk yarısındaki satışları 349 bin tondan 141 tona düştü. Kanada da Tunus'taki payını yüzde 16 seviyesinden yüzde 21'e yükseltti. Cezayir pazarında da Karadeniz ülkelerinin satışları geriliyor. Kanada ve Arjantin bu pazarda Fransa, Almanya ve Baltık ülkelerinden pay alıyor. Kanada, 2020'deki 419 bin tonluk satışı sadece yılın ilk altı ayında aşmayı başardı, Arjantin de iki yıl aradan sonra bu pazara sevkiyatlara yeniden başladı. Kanada'nın Rusya'nın vergi artışlarını avantaja çevirerek küresel piyasalardaki varlığını artırması bekleniyor. Ülkenin 2020/21 döneminde buğday ihracatının 2.4 milyon ton artarak 26.75 milyon ton olacağı tahmin ediliyor.

Ukrayna, Rusya vergisini avantaja çeviriyor

Ukrayna'nın Tarım Bakanlığı tarafından 16 Kasım'da yayınlanan verilere göre, Ukrayna'nın buğday ihracatı 2021-22 pazarlama yılının 1 Temmuz-15 Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 17 artışla 13.1 milyon tona kadar yükseldi. FOB Ukrayna yüzde 11.5 proteinli buğdayın fiyatı geçtiğimiz günlerde 330 dolar/ton ile rekor seviyeye ulaştı. Rusya'nın buğday ihracatına uyguladığı vergi artışının arzda sıkışmaya yol açması nedeniyle Ukrayna'nın buğday ihracatının son birkaç hafta içinde hız kazandığı belirtiliyor. Rusya'da tekrarlanan hükümet müdahaleleri nedeniyle Ortadoğu ülkelerinin gıda ihtiyacını karşılamak için Ukrayna'ya yönelmesiyle buğday fiyatlarının daha da artmasını bekliyor.

Fiyatlar 9 yılın zirvesini gördü!

Chicago'da buğday fiyatları dün arz sıkıntısıyla 9 yılın zirvesine ulaştı. Rusya ve Avustralya'da kötü hava şartları nedeniyle üretimin zarar göreceği endişesiyle fiyatlar

23.11.2021

8.46 dolar/ buşel ile Aralık 2012'den bu yana en yüksek seviyeye ıktı. Fiyat artışı son 1 yılda yüzde 40'a yaklaştı. Uluslararası Tahıl Konseyi geçtiğimiz hafta 2021/22 küresel buğday üretimi tahminini düşürerek azalan stoklarla ilgili endişelerin altını çizmişti.

Türkiye, Rus buğdayının en iyi müşterisi!

Türkiye'nin ithal ettiği buğdayın yüzde 67'sini Rusya karşılıyor. Türkiye, 2020'de ithal edilen 9 milyon 750 bin ton ithal buğdayın 6.5 milyon tonunu Rusya'dan, 1 milyon tonunu Ukrayna'dan, 550 bin tonunu Kanada'dan, 400 bin tonunu Meksika'dan ve 300 bin tonunu da Litvanya'dan almıştı. Bu yıl Türkiye, Rus buğdayının en iyi müşterisi oldu. Rusya, 1 Temmuz-11 Kasım arasında 16.6 milyon ton buğday ihraç etti. Söz konusu dönemde ülkenin ihracatı yüzde 16 azaldı. Türkiye kasım ayı itibariyle 3.3 milyon ton buğday alarak 2020/21 mali yılında Rusya'nın en iyi müşterisi oldu. İkinci sırada 2.3 milyon tonla Mısır alırken, bu ülkeyi 900 bin tonla Kazakistan izledi.

Un fiyatlarını fırsatçılar artırıyor

İSTFO Başkanı Erdoğan Çetin, Türkiye'de buğday fiyatlarında spekülasyon yapan bir grubun olduğunu söyledi.

Geçen yıl mayıs hasadında, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), kırmızı ve sert ekmeklik buğdayın kilogram fiyatını 1.65 TL, bu yılın mayıs ayında ise 2,25 TL olarak açıkladı. Söz konusu fiyatlar üzerinden 50 kg'lık bir çuval un 2020 Mayıs'ta 120 TL, 2021 Mayıs'ta ise 160 TL'ye satışa çıkarıldı. Fakat stratejik öneme sahip olan ürün 2021 Mayıs ile Kasım ayı arasında ortalama yüzde 200 artarak kilogram bazında 4 lira 60 kuruşa ulaştı. Un fiyatlarında yaşanan bu aşırı artış, fırıncıları zam yapmaya zorlarken, DÜNYA'ya konuşan sektör temsilcileri 2021'de ekmeklik buğday üretiminin 13 milyon ton civarında olduğunu, TMO'nun da 2 milyon ton civarında ithalat gerçekleştirdiğini belirterek, stoklarda hala un olmasına rağmen spekülasyon yapılarak fiyatların artırıldığı görüşünde. Sektör temsilcileri ayrıca, un stoku yapan işletmelerin kendi aralarında satış yaparak fiyatları artırdığını da iddia ediyor.

İthal edecek ucuz buğday kalmadı

Türkiye'de buğday fiyatlarında spekülasyon yapan bir gurubun olduğunu ileri süren İstanbul Ekmek Fırıncıları Sanatkârları ve Ekmek Satıcıları Esnaf Odası (İSTFO) Başkanı Erdoğan Çetin şunları söyledi: "Durum çok ciddi. Gerek dövizin yukarı çıkmasından, gerek dünyada mahsul fiyatlarının yükselmesinden dolayı elinde 1,80-2,5 liradan buğday olan fırsatçılar, 5 lira olmasını bekliyor. Buğdayın büyük kısmı Rusya, bir miktarda Ukrayna ve Romanya'dan ithal ediliyor. Ruslar eskiden vergi almamasına rağmen, Türkiye'nin buğday açığını ve ihtiyacını tespit ederek, fiyatı 200 dolar seviyelerinden 380-400 dolara çıkardı. Artık ithal edecek ucuz buğday da kalmadı" şeklinde konuştu. Gümrük vergilerinin kaldırılmasına rağmen fiyatların

23.11.2021

düşmediğini kaydeden Çetin, "Türkiye'de birçok sanayici ve stokçunun elinde olan buğday, bakanlık tarafından ivedilikle açığa çıkartılmalı. Aksi halde fırıncı ekmek üretemeyecek. Mesleği bırakacak. Yüzde 60-70 esnaf birikimlerini satarak ayakta kalmaya çalışıyor. Maliyetler çok yüksek" dedi.

Rapor hazırlayıp bakanlığa gönderdiler

İstanbul Ekmek Fırıncıları Sanatkârları ve Ekmek Satıcıları Esnaf Odası, un fiyatlarındaki artışa çözümünün bulunması ve iç piyasanın rahatlatılması amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne rapor göndererek alınması gereken tedbirleri şöyle sıraladı: "Borsa işlemleri denetim altına alınmalı, manipüle işlemlere izin verilmemeli, depo ve stok denetimleri uygulamalı, var olan malın tespiti ve satışların un fabrikalarına yapılmalı, ihracat sınırlandırılmalı veya denetim altına alınmalı."

Fırıncılar Federasyonu'ndan ekmekek zammı 'sınırlı olacak' mesajı

“Ekmekek 4-5 lira olacak haberleri gerçeği yansıtmıyor.” diyen Fırıncılar Federasyonu Başkanı Halil İbrahim Balcı, ekmekek zammının sınırlı olacağı mesajını verdi.

ANKARA(DÜNYA) - Fırıncılar Federasyonu Başkanı Halil İbrahim Balcı, yazılı bir açıklama yaparak ekmeğin 4-5 lira olacağına yönelik haberlerin gerçeği yansıtmadığını söyledi.

Ekmeğin temel girdilerinde hissedilir bir yükseliş olduğunun altını çizen Balcı, “Un fiyatları, maya fiyatları, elektrik, doğal gaz, su vb. her gün fiyat değişmektedir. Ancak, bu demek değildir ki, biz vatandaşlarımızı ekmeksiz bırakacağız. Tüketicimizin mağdur edilmemesi, esnafımızın daha da büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalmaması için mutlaka ama mutlaka gereken yapılacaktır. İstişarelerle çözümden yanayız. Bu konuda da kapımız herkese açık. Yaşanmakta olan bu hassas durumdan vazife çıkarmak isteyenlere karşı dur dememiz gerekiyor.” dedi.

Balcı, dün olduğu gibi bugün de fiyat artışlarının makul seviyelerde değerlendirilerek güncelleneceğini söyleyerek, zammın sınırlı olacağı mesajını verdi.

Yağ ve şekerden sonra bir ürüne daha market kotası. 80 öncesinin kuyrukları geri geldi

Marketlerdeki şeker ve yağ krizi büyüyerek Türk Kahvesi'ne sıçradı. Artık Türk Kahvesi de bazı marketlerde sınırlı şekilde satılıyor.

Dolar kurunun artışı ve enflasyonun son rakamları vatandaşı zor duruma sokmaya devam ediyor. İğneden ipliğe gelen zamlarla birlikte, marketlerde bazı ürünlerin satışına kota getirildi.

Marketlerdeki sınırlama olayı ilk olarak yağ ile başladı ardından şeker ile devam etti.

Bugün anlaşıldı ki bazı marketlerde artık Türk Kahvesi'ne de kota getirildi.

Sosyal medyada bir vatandaşın paylaştığı fotoğrafa göre; marketlerde Türk Kahvesi'ne en fazla iki limiti getirildi.

İşte o paylaşım:

Societe Generale: Merkez Bankası acil faiz artırımına gidebilir

Merkez Bankası'nın faizi, son üç toplantısında toplamda 4 puanlık düşüşle yüzde 15'e çekmesi, döviz kurlarını ateşledi. Aralıkta gerçekleşecek yılın son toplantısında bir faiz indiriminin daha geleceğine dair tahminler oluşurken, Societe Generale MB'nin bu yılın sonunda ya da gelecek yılın başında 'acil durum' faiz artırımına gitmesini beklediklerini açıkladı.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın (TCMB) politika faizini son üç toplantısında toplamda 4 puanlık düşüşle yüzde 15'e çekmesi, döviz kurlarını dizginlenemez hale getirdi. Faizin, resmi enflasyon rakamının 5 puan altında olmasıyla doların 11 lirayı geçmesi ise birçok ürüne zam olarak yansıdı.

'MB ACİL FAİZ İNDİRİMİNE GİDEBİLİR'

Merkez Bankası'nın aralık ayındaki yılın son toplantısında 1 ya da 2 puan faiz indirimine daha gidebileceği yönünde tahminler oluşurken, Fransız banka Societe Generale'den aksi yönde görüş geldi.

Societe Generale, Merkez Bankası'nın bu yılın sonunda ya da gelecek yılın başında 'acil durum' faiz artırımına gitmesini ve 2022'nin ilk çeyreğinde politika faizini yüzde 19'a çıkarmasını beklediklerini açıkladı.

Kurum, bu adımın da piyasaları tatmin etmeyeceğini ve TL'nin değer kaybını önlemek için yeterli olmayacağını belirtti.

'ENFLASYON BOZULMAYA DEVAM ETTİ'

Societe Generale analistleri, müşterilerine gönderdiği notunda "Son üç para politikası toplantısında yapılan 400 baz puan faiz indiriminin ekonomik olarak dayanağı yok. Enflasyon beklentileri bozulmaya devam etti" değerlendirmesinde bulundu.

MB, yüzde 20'ye yakın seyreden yüksek enflasyona ve TL'de art arda gelen sert değer kayıplarına rağmen faiz indirimlerine geçen hafta da 100 baz puan ile devam ederken, gelecek ay bir faiz indirimi daha yapabileceğine işaret etmişti. Geçen hafta 11,32 ile rekor seviyesine yükselen dolar/TL 11,21'li seviyelerde işlem görüyor. Eylül ayından bu yana TL'nin değer kaybı ise yüzde 25'i aştı. Societe Generale ayrıca geçen hafta 2022 dördüncü çeyrek sonu itibariyle dolar beklentisini 13,90'a çıkarmıştı.

IIF: 2022'de daha yüksek enflasyon olabilir

Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF), enflasyonun artan gıda ve enerji fiyatları, küreselleşmenin tersine dönmesi ve tedarik zincirindeki aksamaların etkisiyle yükselişte olduğunu belirterek, tedarik zinciri darboğazları ile yüksek enerji fiyatlarının direnç gösterebileceğini bunun da 2022'de daha yüksek enflasyona yol açabileceğini belirtti.

IIF, küresel çapta enflasyonda yaşanan yükselişe ilişkin yeni bir rapor yayımladı.

Enflasyonun, artan gıda ve enerji fiyatları, küreselleşmenin tersine dönmesi ve tedarik zincirindeki aksamaların etkisiyle yükselişte olduğu belirtilen raporda, "Tedarik zinciri darboğazları ile yüksek enerji fiyatları direnç gösterebilir, bu da 2022'de daha yüksek enflasyona yol açabilir." değerlendirmesinde bulunuldu.

Raporda, tedarik zinciri aksamalarıyla ilgili darboğazların beklenenden daha kalıcı görüldüğü için enflasyonun "geçici" olduğu argümanının giderek daha az ikna edici hale geldiği kaydedildi.

Enstitünün raporunda, küresel çapta Tüketici Fiyat Endeksi'nde (TÜFE) yaşanan son artışların devam eden büyük çaplı parasal gevşemeden kaynaklandığı ifade edildi.

Çıktı açıklarının daraldığına işaret edilen raporda, bunun arzın talepteki hızlı toparlanmaya yetişme mücadelesiyle bazı gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde 2022'de pozitif dönebileceği aktarıldı.

Raporda, genişletici para politikası ve küreselleşmenin tersine dönmesiyle enflasyonun süreli olarak merkez bankası hedeflerini aşabileceği kaydedildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Bu politikayla biz ne yaptığımızı gayet iyi biliyoruz

Cumhurbaşkanı Erdoğan Kabine toplantısı sonrası yaptığı açıklamada, "Türkiye tarihinde ilk defa kendi ihtiyaçlarına uygun bir ekonomi politikası izleme fırsatı elde etmiştir. Bu politiyile biz ne yaptığımızı gayet iyi biliyoruz." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın konuşmasından önemli satır başları şöyle:

"İzmir'de acı bir deprem yaşadık. Depremi ilk anından itibaren hükümet olarak vatandaşlarımızın imdadına koştuk. İzmirli kardeşlerimizin neye ihtiyacı varsa hepsini karşıladık.

Elazığ ve Malatya'da olduğu gibi İzmir'de de hasar tespit çalışmalarını tamamladık. İzmir'de 7 ayrı bölgede bin 391 konut, 302 dükkan inşa ettik. Bunları 26 Kasım'da vatandaşlarımıza teslim edeceğiz.

İnşaa ettiğimiz konutları 20 yıla yayılan vade ile vatandaşlarımıza takdim edeceğiz.

Türkiye ilk kez kendi ihtiyaçlarına uygun ekonomi politikası izleme fırsatı buldu Kurdaki rekabet gücü yatırımda, üretimde ve istihdamda artışa yol açar. Ülkemizde yaşanan durum fiyat artışıdır.

Geçmişte enflasyon sorunu bulunmayan ülkelerin ortak özelliği cari açık vermemektir.

Cari açığı olup da enflasyon sorunu yaşamayan ABD gibi ülkelerin avantajı da paralarının rezerv paralar olmasıdır. Geçmişte 1929 ve 2008 büyük krizlerini yaşayan küresel ekonomi yeni sınamalar karşısında ciddi bir bocalama içindedir.

Türkiye tarihinde ilk defa kendi ihtiyaçlarına uygun bir ekonomi politikası izleme fırsatı elde etmiştir. Oyunu görüyor kendi irade planımızla devam etme iradesini ortaya koyuyoruz. Bu ekonomik kurtuluş savaşından zaferle çıkacağız. Türkiye'nin başlattığı her kalkınma hamlesinin önünün kesildiği ve yönlendirilmeye çalışıldığı gerçektir.

Politika faizinin düşük tutulması memnuniyet verici

Politika faizinin düşük tutulmasını memnuniyetle karşılıyoruz.

Kurun piyasadaki hareketlerini takipte özellikle kararlıyız. Kurdaki yükselişi bahane ederek hiçbir mantıklı izahı olmayan fahiş fiyat artışı yapanlara göz açtırmayacağız, hepsinin tepesine bineceğiz.

Bu politikayı bir anda hayata geçirmiş değiliz. Yüksek faiz düşük kur yerine büyüme odaklı politikamızla ülkemiz için en doğrusunu yapmaya kararlıyız. Bu politiyi biz ne yaptığımızı gayet iyi biliyoruz.

İşsizlik sigortası ve bireysel emeklilik sistemi gibi uygulamalarla uzun vadeli yatırımlar getirdik.

Kur üzerinde kumar oynanmasını engelledik. Bugün ülkemizde geçmişten farklı olarak bireylerin döviz borcu değil, bankalarda ve yastık altında ciddi döviz varlığı vardır. Kaydadeğer döviz borcu olan şirketimiz de yoktur.

Faiz sebeptir, enflasyon neticedir

Faiz sebeptir, enflasyon neticedir. Bu tespitimiz ülkemizin bugüne kadar yaşadıklarından çıkardığımız derslere bağlıdır.

Kurdaki yükselişe bağlı fiyat artışı yatırım, üretim ve istihdamı doğrudan etkilemez. Kurdaki rekabet gücü yatırım, üretim ve istihdamda artışa yol açar.

Yeni küresel sistem arayışları ve ülkemizin sahip olduğu güçlü alt yapı böyle bir mücadele için bize uygun bir zemin sağlamaktadır.

Ülkemizin ve milletimizin ekonomik kurtuluşu için böyle davranmamız, bu mücadeleyi vermemiz gerekiyor."

Kıtlık çeken Madagaskar'dan börülce ithal ediyoruz

Ali Ekber YILDIRIM

23 Kasım 2021 Salı

Birleşmiş Milletler (BM), Madagaskar'ın iklim değişikliğine bağlı kıtlık yaşayan ilk ülke olduğunu açıkladı. Doğu Afrika ülkesi olan Madagaskar kıtlık yaşarken ihracatının yüzde 70'inin tarım ürünleri olması en büyük çelişki olarak dikkat çekiyor. Halk yoksulluk, kıtlık yaşarken bu ülkeden birçok zengin ülkeye tarım ürünleri ihraç ediliyor. Zengin ülkeler buradan tarım ürünleri alırken BM üzerinden göstermelik yardımlar yapıyor.

Anadolu Ajansı'nın 19 Kasım Cuma günü servis ettiği habere göre, Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi Sözcüsü Jens Laerke, Madagaskar'ın, dünyada iklim değişikliğine bağlı ilk kıtlığın eşliğinde olduğunu belirttikten sonra özetle şu bilgileri veriyor:

Doğu Afrika ülkesi Madagaskar'ın güney bölgelerinde gıda sorununun yol açtığı insani krizin yılın başından bu yana devam ettiği ve BM'nin insani yardım için 76 milyon Amerikan Doları yardım çağrısı yaptığı, bölgede 1,1 milyondan fazla kişi, acil gıda güvenliği sorunu ve kriz altında.

BM'nin, bölgedeki kıtlığa karşı insani yardım ortaklarıyla yürüttüğü yardım kampanyasının Mayıs 2022'ye kadar uzatıldığını kaydeden Laerke, "İnsani yardım fonu taleplerini yüzde 200 artırdık" açıklamasında bulundu.

Laerke, konuşmasında, "Uzatılan yardım kampanyası kapsamında 231 milyon dolar talep edilecek. Şimdiye kadar bağışçılardan 120 milyon dolar yardım yapıldı fakat güney bölgelerde ihtiyaç sahibi 1,3 milyon insana gıda, su ve tıbbi yardım yapılması için daha fazla fon gerekiyor" ifadelerini kullandı.

Madagaskar'da son 40 yıldır ülke tarihinin en kötü kuraklığının yaşandığı ve toprakların tarıma elverişsiz hale geldiğini vurgulayan Laerke, "İnsanlar feci bir açlıkla karşı karşıya ve bunlardan 28 bini hayati tehlike altında. Birçok bölgede halk, temel

ihtiyaçlarını giderebilmek için kırsal kesimden şehirlere taşınmış durumda. Madagaskar, dünyada iklim değişikliğine bağlı ilk kıtlığın eşliğinde” açıklamasını yaptı.

Uluslararası Af Örgütü’nden geçen ay yapılan açıklamada, Madagaskar’ın iklim krizinden en çok etkilenen ülkelerden biri olduğu belirtilmiş, 1 milyon kişinin korkunç bir kuraklıkla karşı karşıya kalabileceği uyarısı yer almıştı.

Dünyanın 4. büyük adası

Ticaret Bakanlığı Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Madagaskar Ülke Profili’nde yer alan bilgilere göre, Madagaskar, Hint Okyanusu’nun güney batısında yer alan bir ada devleti. Madagaskar, dünyanın 4.büyük adası ve 4 bin 828 kilometre uzunluğunda kıyı şeridi bulunuyor. Kıyı bölgelerinde tropikal, iç bölgelerde ılıman ve güneyde ise kurak bir iklimi var. Ülkede, Aralık-Nisan dönemi yağmurlu, Mayıs-Kasım dönemi ise kurak olmak üzere iki mevsim yaşanıyor.

Madagaskar 1895 yılında Fransa’nın egemenliği altına girmiş ve 1960 yılında Fransa’dan ayrılıp bağımsızlığını ilan etmiştir.

Nüfusun yüzde 70’i günlük 1 dolar gelire sahip

Madagaskar’ın 2021 yılı itibariyle nüfusunun 28,3 milyon olacağı tahmin ediliyor. Ülkede 18 etnik grup bulunmaktadır. Nüfusun yaklaşık yüzde 70’i günlük 1 dolar gelire yoksulluk sınırı altında yaşadığı tahmin ediliyor. Diğer taraftan, nüfusun okuma yazma oranı yüzde 80’dir.

BM’nin 2019 yılı İnsani Gelişmişlik Endeksi’ne göre dünyada 189 ülke arasında Madagaskar 164. sırada yer alıyor. Ekonomisi büyük ölçüde dış yardımlara bağlı olan Madagaskar’ın Gayri Safi Yurtiçi Hasılası 14,7 milyar dolar. Dünyada 194 ülke arasında 123.sırada. Kişi başına düşen milli, gelir bu yılsonu itibariyle 521 dolar olarak tahmin ediliyor. Tüketici fiyat enflasyonu 2020’de yüzde 4,2 iken Uluslararası Para Fonu (IMF) tahminine göre 2021’de 5,4 olması bekleniyor.

İhracatının yüzde 70’i tarımdan

Madagaskar için tarımın önemi çok büyük. Ülkenin toplam ihracatının yüzde 70’ini tarım ürünleri oluşturuyor. Gayri Safi Yurtiçi Hasılasının 1/3’ü de yine tarımdan sağlanıyor. Tarımın yanı sıra, madencilik (nikel ve ilmenit), tekstil ve turizm en önemli sektörler olarak öne çıkıyor.

Ticaret Bakanlığı Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü raporuna göre uzaklık nedeniyle nakliyenin uzun sürmesi ve pahalı olması, gümrükleme işlemlerinde yaşanan sorunlar, siyasi istikrarsızlık pazardaki başlıca sorunlardır.

Dış ticarete 1.3 milyar dolar açık veriyor

Madagaskar 2020 yılında yaklaşık 1,9 milyar dolarlık (%24 azalan) ihracatla dünyada 129. sırada. Aynı yıl 3,2 milyar dolarlık (%17 azalan) ithalatla dünyada 140. sırada yer aldı. Ülkenin dünyaya ihracatında en önemli ürün grupları sırasıyla; kahve, çay ve baharat, örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı, örme giyim eşyası ve aksesuarı, nikel ve nikelden eşya, metal cevherleri, cüruf ve kül, balıklar vb. su ürünleri, mücevherci eşyası, uçucu yağlar ve kozmetikler, sebzeler, meyveler, diğer adi metaller, bunlardan eşyalar

Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürün grupları sırasıyla mineral yakıtlar, yağlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, hububat, motorlu kara taşıtları, elektrikli makina ve cihazlar, hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, eczacılık ürünleri, plastikler ve mamulleri, pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat, yapağı ve yün, hayvan kılından iplik ve dokunmuş mensucattır.

İhracatı zengin ülkelere

Madagaskar'ın 2020 yılı verileri ile en fazla ihracat yaptığı ülkeler 477 milyon dolarla Fransa, 433 milyon dolarla Amerika Birleşik Devletleri, 159 milyon dolarla Almanya, 117 milyon dolarla Çin, 85 milyon dolarla Hollanda, 77 milyon dolarla Hindistan, 63 milyon dolarla Kanada, yine 63 milyon dolarla Japonya.

Aynı dönemde ithalatında ise Çin 817 milyon dolar ile ilk sırada. Bu ülkeyi 275 milyon dolarla Hindistan, 231 milyon dolarla Fransa izliyor.

İhracatın yüzde 70'i tarım ürünleri

Rakamlardan da görüleceği gibi, Madagaskar gelişmiş zengin ülkelere önemli oranda ihracat yapıyor. Yapılan ihracatın da yüzde 70'i tarım ürünleri. Ülke bir yandan kıtlık yaşarken bir yandan da elindeki tarım ve gıda ürünlerini ihraç ediyor. Halk yoksulluk ve kıtlık yaşarken, ülkeyi yönetenler, toprak sahipleri ellerindeki ürünleri ihraç ediyor.

Türkiye un ihraç ederek bakliyat ithal ediyor

Türkiye açısından bakıldığında, bu ülkeye 2000'li yılların başında 3 milyon dolar olan ihracat 2010 yılında 27 milyon dolara, 2015'te 54, 2018'de 80 milyon dolara çıktı. 2019'da 71 milyon dolara gerileyen ihracat 2020'de 74 milyon dolar oldu. İthalat ise 2005 yılına kadar sıfırken, 2010'da 2 milyon dolar, 2015'te 5, 2018'de 4 ve 2019'da 5 milyon dolar olarak gerçekleşti. 2020'de 3 kat artarak 15 milyon dolara ulaştı.

Madagaskar'dan yapılan ithalatın yarısı sebzeler ve bazı kök ve yumrular, tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler ile kuru bakliyat ürünleri yer alıyor.

Türkiye'den yapılan ihracatta demir ve çelik, değirmencilik ürünleri (un), malt, nişasta, makinalar, hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar ilk sıralarda yer alıyor.

Bakliyat ithalatı yüzde 193 arttı

Sayılarla ifade etmek gerekirse 2018 yılında Türkiye, Madagaskar'dan 1 milyon 148 bin dolarlık kuru baklagiller ithal ederken, 2019'da 1 milyon 355 bin dolara, 2020 yılında ise 3 milyon 496 bin dolara yükseldi. 2019'a göre yüzde 193 artış oldu. 2020 yılına kadar bu ülkeden tütün ithalatı yokken 2020'de 3 milyon 496 bin dolarlık yaprak tütün ve tütün döküntüleri ithal edildi.

Türkiye'nin un ihracatında gerileme var

Türkiye'den Madagaskar'a buğday unu ihracatı 2018 yılında 26 milyon 478 bin dolar ile en çok ihraç edilen ürün konumundayken, 2019'da 21 milyon 688 bin dolara 2020 yılında ise 14 milyon 683 bin dolara geriledi. 2020'de ihracatta ilk sırada inşaat demiri var. 2018'de 18 milyon 720 bin dolar olan ihracat 2020'de 14 milyon 726 dolara geriledi. 2020'de 8 milyon 60 bin dolarlık tütün ve tütün mamulleri, 3 milyon 741 bin dolarlık tütün makinaları ihracatı gerçekleştirildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'a devlet nişanı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 25 Ocak 2017'de Madagaskar'ı ziyaret eden ilk Türk Cumhurbaşkanı oldu. Bu gezi sırasında Madagaskar Cumhurbaşkanı Hery Rajaonarimampianina tarafından Devlet Yüksek Nişanı verildi.

Özetle, iklim değişikliği, tarım, gıda, insani yardım ve diğer konularda birçok ders çıkarılacak bir gelişme ile karşı karşıyayız. İklim değişikliği nedeniyle kıtlık yaşayan Madagaskar'a daha fazla destek sağlanması, o ülkede üretilen ürünlerin öncelikle o ülke insanların beslenmesinde değerlendirilmesi vicdani bir sorumluluktur. Bizim açımızdan alınacak en önemli ders ise tarım ülkesi Türkiye'nin marketlerinde Madagaskar gibi kıtlık çeken bir ülkeden bile bürülce ve diğer bakliyat ürünleri ithal etmesidir. Bu ayıp bize yeter.

Kurdaki 7,7 birimlik artış ihracatı 1 birim artırmış

Talip AKTAŞ

23 Kasım 2021 Salı

Yasanın açıkça “fiyat istikrarını sağlama” görevi vermesine rağmen, Merkez Bankası para politikasında kısa süre önce makas değişikliğine gidildi ve TL, yeni politika paralelinde serbest düşüşe bırakıldı. Özeti şu; TL’nin değeri düşük tutularak ihracat artacak, cari açık kapatılacak, bu durumda döviz talebi azalacağı için TL üzerindeki baskı da ortadan kalkacak. Böylece, liranın değerlenmesiyle de enflasyon düşüşe geçecek...

Enflasyonun bu modelle düşürüleceğine dair bilinen bir iktisat teorisi yok. Ancak, ulusal paranın değerinin düşük tutularak ihracatın desteklenmesi, belli koşullarda (sabit kur rejimlerinde çoğunlukla şok devalüasyonlar yoluyla) mümkün. Peki (hatalı politikalar, yapısal sorunlar ya da tercihle) değersiz kılınan TL, Türkiye’nin dış ticaretinde nasıl bir tabloya işaret ediyor? İstatistiklerde Genel Ticaret Sisteminin esas alındığı 2013’ü izleyen 2014 yılı 100 kabul edildiğinde, Ekim 2021’de sepet kurun değeri 354’e ulaşmış.

İhracatın endeks değeri ise 133...

Yani yaklaşık son 8 yılda sepet kur (0,5 dolar+0,5 Euro) yüzde 254 artarken, Türkiye'nin toplam ihracatındaki artış yüzde 33'te kalmış. Bu oranlara göre; Ocak 2014-Ekim 2021 arası dönemde döviz kurundaki ortalama her 7,7 birimlik artış, ihracatta ancak 1 birimlik artış sağlayabilmiş. Diğer bir ifadeyle, sepet kurdaki 1 birimlik artışın ihracatta yol açtığı artış 0,13 birim... Dahası bu dönemde Türkiye, bu ihracat gelirini elde edebilmek için daha yüksek miktarlarda ürün satmak zorunda kalmış. Nitekim ihracat fiyat (birim değer) endeksi, Eylül 2021'de Ocak 2014'teki seviyesinden yüzde 9 daha düşük seviyede iken, miktar endeksi ağustosta yüzde 60, eylül ayında ise yüzde 70'in üzerinde artmış.

Düşük değerli TL'nin, ihracatı artırmaktan öte, özellikle ithalatı sınırlayıcı bir etki yarattığı görülüyor. Bu dönemde yıllıklandırılmış ithalatın 261 milyar dolardan 259 milyar dolar seviyesine gerilediği dikkat çekiyor. Tablonun özetine gelince; değeri olması gerekenden daha düşük tutulan TL'nin ihracata katkısı tartışmalı, ancak görünen o ki Türkiye'nin yarattığı katma değer ucuz fiyatla dışarıya transfer ediliyor.

İş dünyası da tedirgin; çalışanlar da tedirgin

Servet YILDIRIM

23 Kasım 2021 Salı

Türkiye “kuru bırak, faize bak” yaklaşımını tartışıyor. Son ekonomik yaklaşımın artıları ve eksileri üzerine saatlerce tartışılabilir, sayfalarca yazılabilir. “Nihayet rekabetçi kura kavuştuk; ihracatımız arttı; ihracata dönük üretim yapan sektörler canlandı; ekonomik büyümenin önü açıldı. Dolayısıyla iş dünyası bu durumdan memnun” desek değil. Çünkü eli taşın altında olan ve ortaya çıkan olumsuzluklarda canı yanan bu kesimler de son gelişmelerden ve yüksek oynaklıktan dolayı tedirginler.

Para Politikası Kurulu’nun geçen haftaki kararı ve yansımalarından sonra her kesimden birçok kişi “Kuru bırak, faize bak” yaklaşımının ekonomiye olası etkileri üzerine kafa yoruyor. Ben de birşeyler yazmaya niyetlendim ama kararın hemen sonrası iş dünyasının önde gelen isimlerinin açıklamalarını DÜNYA Gazetesi’nde okuyunca vazgeçtim. Yemek tarifi programlarının meşhur ve klişeleşmiş bir repliği vardır ya; hani “Burada hazır yapılmış var...” derler; ben de görüşlerimi yazmak yerine iş adamlarının değerlendirmelerini bu köşeye koymayı tercih ettim.

Mesela İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç durumu o kadar iyi ve açık anlatmış ki; başka söze çok fazla gerek yok. Diyor ki İTO Başkanı: “Piyasa dinamikleri ile TCMB faizi arasındaki bağ giderek zayıflıyor. Döviz kurlarının ihracat açısından rekabetçi kur sınırını aştığını, faiz indirimlerinin bankaların rotatif ve taksitli kredilerine yansımadağını ve kredilere ulaşımında sıkıntının devam ettiğini görüyoruz. İş dünyası için asıl konu öngörülebilirliktir. Yani kurun, enflasyonun ya da faiz seviyesinin yüksekliğinden ziyade öngörülebilir olmaması asıl meseledir. Türkiye ekonomisi kur-faiz-enflasyon üçlüsüne hapsedilemeyecek kadar büyüktür.”

Türk lirası hızla değer kaybediyor, enflasyon artıyor ama bunların ötesinde asıl sorun öngörülebilirliğin kaybolması ve ekonominin kur-faiz-enflasyon döngüsüne hapsedilmesidir.

TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski faiz kararından sonra yaptığı açıklamada diyor ki: “Merkez Bankası'nın faiz indirimleri ne gerçekten piyasa faizlerine ne de ekonomiye olumlu yansıyor. Aksine bilançolar açısından çok daha maliyetli ve riskli bir süreçle karşı karşıyayız. Ülke olarak fakirleşiyoruz.”

Gelinen noktada iş dünyasının ve ekonominin önünü açmak için yapıldığı söylenen faiz indirimlerinden sadece iş insanları değil; ücretliler ve çalışanlar da tedirgin. Yüksek enflasyonla karşı kaşıya kalan bu kesimlerin gelirleri enflasyon kadar artmayınca reel olarak fakirleşmeye başlıyorlar. Şu anda yüzde 20 civarında olan tüketici enflasyonunu orta ve düşük gelir grupları, harcama kalıpları nedeniyle daha yüksek hissediyorlar.

Türkiye ekonomisi yüksek kur-yüksek enflasyon döngüsüne girdi. Tablo aslında yabancısı olduğumuz bir tablo değil. Türkiye uzun yıllar boyunca yüksek enflasyonu yaşadı. Kendi kendini besleyen kısır bir döngüydü bu. Kurlar ve ücretler en az enflasyon kadar artardı. İki önemli maliyet unsuru olan kurlar ve ücretler enflasyon kadar arttığı için de enflasyon en az o kadar artardı. Uzun süre devam eden bu döngü Türkiye'yi 2001 krizine götürdü.

Eleştirilecek yanları olabilir ama ana hatları itibariyle 2001 programı güçlü bir programdı; Türkiye o kısır döngüyü bu programla kırdı ve 2014 yılına kadar da bu programı uygulayarak geldi. Bu dönemde enflasyonu yüzde 68'den yüzde 8'e indirdi, gayrisafi yurtiçi hasılayı 200 milyar dolardan 940 milyar dolara büyüttü, kişi başına geliri 3,580 dolardan 12,630 dolara çıkarttı, ihracatı ise neredeyse 6'ya katladı. Dolayısıyla mevcut tedirginliği azaltacak yol güven verecek güçlü bir program ve bu programa uygun olarak atılacak adımlarla öngörülebilirliğin sağlanmasıdır.

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu mu Abdullah Gül mü?

23 Kasım 2021

Bir süredir Kılıçdaroğlu mu İmamoğlu mu, sorusunu soruyordum.

Ama artık **Kılıçdaroğlu** mu **Gül** mü, diye sormanın zamanı geldi. Çünkü bir süredir gündemden düşen **Abdullah Gül** ismi yeniden denkleme girdi.

Bu sonuca 24 Haziran 2018 seçimlerinde **Abdullah Gül**'ün ortak aday olması için çaba gösteren **Temel Karamollaoğlu**'nun önümüzdeki günlerde **Abdullah Gül**'le bir araya gelecek olmasından dolayı varmadım.

Abdullah Gül'ün 29 Ekim ve 10 Kasım'da yaptığı **Atatürklü** paylaşımlardan da çıkarmıyorum.

Siyasetin bir matematiği var. Ona bakıyorum. Bir de kulislerde konuşulanlara kulak kabartıyorum.

KILIÇDAROĞLU'NUN HAMLELERİ

Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığını ön plana çıkararak yanlış bir iş yapmadı.

1- İsminin tartışılmasını sağladı. **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş** ismi ilk üçte yer alıyor, **Kılıçdaroğlu**'nun ismi cumhurbaşkanı adaylığında geçmediği için çok geride kalıyor. **Kılıçdaroğlu** ismi aylardır ekranlarda tartışılarak öne çıkmaya başladı.

2- **Kılıçdaroğlu**, kendi ismini ön plana sürerek CHP'de **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş** ismi etrafında oluşan kaynamayı bastırdı.

3- Millet İttifakı ortaklarının masaya **Meral Akşener**, **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş** şartıyla oturmasının önüne geçti.

TARTIŞMASIZ ADAY MI?

Bu durum, **Kılıçdaroğlu**'nun tartışmasız olarak tek aday olacağı sonucuna mı götürüyor? Hayır.

23.11.2021

Millet İttifakı ortakları **Kılıçdaroğlu**'nun ortak cumhurbaşkanı adayı olmak istediğinin farkında. Hatta bu konuda mesafe aldığını da kabul ediyor. Ama **Kılıçdaroğlu** ile seçime girsek kazanamayız düşüncesi ağır basıyor.

Peki plan ne?

ABDULLAH GÜL'E HAZIRLIK MI?

Abdullah Gül odaklı bir değerlendirmeyi paylaşmak istiyorum. “**Kılıçdaroğlu ile Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın önünü kesip Abdullah Gül'ün önünü açacaklar**” deniliyor. “**Kılıçdaroğlu'na, 'Bak ne yaparsak yapalım seninle seçim kazanılmıyor' denilip Abdullah Gül aradan çıkarılacak**” değerlendirmesi de yapılıyor.

Ben, **Abdullah Gül**'ün adaylığını çok mümkün görenlerden değilim. Hem CHP'de **Gül**'e karşı ciddi bir direniş var hem de **Abdullah Gül** ismi gündemden düştü. Ancak muhalefet cephesinde bu tür değerlendirmelerin yapıldığını da aktarmak istedim.

LÜTFÜ SAVAŞ'IN DEDİĞİ

Millet İttifakı'nın cumhurbaşkanı adayının kim olacağı konusunda Hatay Büyükşehir Belediye Başkanı **Lütfü Savaş**'ın, “**Cumhurbaşkanı adayı, sadece bilgi ve başarıyla olmuyor. Millet İttifakı'nın cumhurbaşkanı adayı, uluslararası karar vericilerin işaret edeceği bir isim olacak**” sözlerine dikkat çekmek istiyorum.

Kılıçdaroğlu sonuna kadar ortak aday olmayı zorlayacak. Ama iş cumhurbaşkanı adayının belirleneceği ana gelince, Millet İttifakı liderleri masaya oturup kiminle seçimin kazanılacağına bakacak.

Bu arada da **Kılıçdaroğlu**'nun kamuoyu desteği ortaya çıkmış olacak. **Kılıçdaroğlu** ile kazanılamayacağı ortaya çıkınca **Abdullah Gül, Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş** ismi yeniden denkleme girecek.

O zaman, müthiş bir mücadeleye sahne olacak.

KILIÇDAROĞLU FARKINDA

Kılıçdaroğlu da bunun farkında.

“**Benim çıkıp 'Evet ben aday olacağım' dememi bekliyor. Bunu dediğiniz andan itibaren ittifakı darmadağın edersiniz**” sözünü boşuna söylemedi.

İKİNCİ GEZİ Mİ PLANLANIYOR

DEMOKRATİK tepki, bir haktır. Yeter ki şiddete bulaşılmasın.

DİSK'in İzmir'de hayat pahalılığını protesto için düzenlediği eyleme o gözle baktım.

Hatta bu eylemleri Türkiye çapına yaymak istiyorlar şeklindeki değerlendirmelere de itiraz ettim.

Ancak 20 Kasım Cumartesi günü Ankara Batıkent'te yine ekonomik gerekçelerle yapılan eylem, kafamda soru işaretlerinin oluşmasına neden oldu. Batıkent'te bugün de savaşa, yoksulluğa, erkek ve devlet şiddetine karşı bir eylem var.

Şiddete bulaşmayan, demokratik bir eylem olduğu sürece sorun yok. Hatta örgütlü ya da örgütsüz sivil tepkiyi demokrasinin seviyesiyle doğrudan ilintili görürüm. Ama bu, benim bu eylemlerin arkasında ne var sorusuna yanıt aramama engel olmadı. **"İkinci 'Gezi' mi planlanıyor?"** sorusunu daha ciddiye almama vesile oldu.

Ben her şeyde bir Gezi belirtisi aramayı doğru bulmuyorum. Ama Gezi olaylarının da önce çevre duyarlılığı ile başladığını unutmamalıyız. Gerçekten de 30-31 Mayıs ve 1 Haziran'da **"Üç beş ağaç işiydi"** ancak FETÖ'cü zabıta ve polislerin sabaha karşı çadırları yakmasıyla yaşanan provokasyonla Gezi bambaşka bir hale büründü. Türkiye'deki en yaygın ve en uzun süreli kalkışma girişimine sahne oldu.

GEZİ ETKİSİ

Gezi başarılı olamadı ama Gezi olayları Türkiye'nin yönünü etkiledi. Üçüncü havalimanının, üçüncü köprü'nün ve nükleer santralin temelini atıldığı bir dönemde Türkiye'nin sıçrama yapmaya hazırlandığı en parlak zamanımızda Gezi olaylarıyla birlikte Türkiye, reformlardan güvenlikçi bir çizgiye yöneldi. Ardından gelen 17-25 Aralık darbe girişimi ve 15 Temmuz'daki kanlı darbe girişimi ile devletin bekası birinci öncelik haline geldi.

Ama milletin ferasetiyle, Geziciler sandıkta ağır bir yenilgiye uğradı.

Ben İzmir ve Batıkent'te başlatılan eylemlerin tesadüfi olduğunu düşünmüyorum. Türkiye'ye yayılıp yayılmayacağını da bilmiyorum. Ama İkinci Gezi mi planlanıyor, sorusunu da artık hemen elimin tersiyle itmiyorum.

Dikkatle izlemeye devam...

Esfender KORKMAZ

Yüksek kurla siyasetin finansmanı mı yapıyor

23 Kasım 2021 Salı

Merkez Bankası'nın gösterge faizini iki ay içinde yüzde 19'dan yüzde 15'e indirmesi ile üçüncü kur şokunu yaşıyoruz. Ama bu şokun bozucu etkileri, 13 Ağustos 2018 tarihinde yaşanan birinci kur şoku ve Ekim 2020'de yaşanan ikinci kur şokundan daha fazla oldu.

Plan-Bütçe Komisyonu toplantısında ve AKP grup toplantısında, Merkez Bankası yanında doğrudan sorumlu olan Hazine ve Maliye Bakanı'nın da bu politikadan hoşnut olmadığı anlaşıldı.

TL krizi yaşanırken, Hükümetlerden beklenen istikrar programıdır. Gerçekçe ise dünkü Sözcü'de, AKP'den bazı yetkililerin;

*Enflasyon aşılır, faizsiz düzen lazım,

*Avrupa bizden kötü, Türkiye iyi,

*Bizi dolarla yıkamazsınız, iman ettik.

gibi sözleri, iktidarın gündeminin farklı olduğunu, bu nedenle krizin kabul edilmediğini gösterdi.

Bugüne kadar; Cumhurbaşkanı'nın ve Merkez Bankası Başkanı'nın açıklamalarından, kur artışı istenmesinin nedenlerini tartışmak gerekir.

1.Enflasyon hesabı ters tepti.

Cumhurbaşkanı'nın düşük faiz ısrarındaki temel tezi "faiz sebep enflasyon sonuçtur" gerçekleşmedi. 2018 kur şokunda TÜFE yüzde 25, Yİ-ÜFE yüzde 46 oldu. Şimdi TÜFE yüze 20 ve Yİ-ÜFE yüzde 45'tir. Yani negatif faizin enflasyonu düşürmediğini tersine artırdığını yaşıyoruz. Tersini yaşadığımız bir teze doğru diyemeyiz.

2.MB Başkanı "Merkez Bankası kuru gözetmez, piyasa belirler. diyor. Aslında da Merkez Bankası yasasında, bankanın yalnızca TL'yi gözeteceği yazıyor.

Ama dalgalı kur sisteminde, kurlarda aşırı hareket ve istikrarı bozucu etkiler olduğunda; FED dahil, merkez bankaları döviz alır ve satar. izim Merkez Bankası da bunu yapıyordu ama ne olduysa "128 milyar dolar" olayında oldu ve şimdi MB, net rezervleri ekside olduğu için dövize müdahale edemiyor.

3.Hükümet seçim ekonomisi uyguluyor.

Negatif reel faiz, kredi talebini artırmak, tüketimi artırmak, yatırım ve üretimi artırmak istiyor. Bu durumda istihdamın artacağını düşünüyor. Ayrıca beklediği negatif reel faizin konut satışlarını artırması ve piyasanın canlanmasıdır.

Merkez Bankası verilerine göre, son haftada bankaların verdikleri ihtiyaç ve tüketici kredileri yüzde 25'tir. Gösterge faizi yüzde 15, toplam TL üzerinden mevduata uygulanan ortalama faiz oranı da yüzde 15,64'ti. Yani bankalar topladıkları fonların üstüne yüzde 50-60 kâr koyarak satıyor. MB faizi düşürüyor; bankalar kredi faizini düşürmüyor. Konut kredileri dışında kredi faizleri yüksektir.

Buna karşılık negatif faiz aynı zamanda, talep artışı yoluyla enflasyonu da artırır. Dahası yatırım ortamı olmayınca, yatırımlar artmaz. Üretim talep kadar artmaz ve bu defa arz-talep dengesi daha çok bozulur.

Yine negatif faiz, kur artışlarına neden olur. Kur artışı ithal girdinin daha pahalı olmasına neden olur. Türkiye'de ihracat malı üretiminde yüzde 70, genel üretimde ortalama yüzde 45 ithal girdi kullanılıyor. Bu defa kur artışları hem ithalatın finansmanını artırıyor, hem de maliyet yoluyla enflasyonu artırıyor.

Dahası ara malı ve ham madde girdi ithalat yapamayan bir Türkiye üretim yapamaz ve daralma yaşar.

4.Cari açığı düşürmek.

Kur aşırı artar ve satın alma gücü düşerse, cari açık azalır. Ama sorun girdi ithalatını azaltarak, dış ticaret açığını düşürmektir.

Ağustos-Eylül aylarında altın fiyatlarında gerileme nedeni ile altın ithalatı düştü. Ödemeler dengesi geçici olarak cari fazla verdi. Ancak eğer altın hariç ihracat ve ithalat rakamlarına bakarsak, her iki ayda da ithalat artışı ihracat artışından daha yüksek oldu. Yani girdi ithalatı ve dış ticaret açığı devam ediyor. Girdi ithalatı için dövize ihtiyaç var.

5.İktidar yüksek kuru siyasetin finansman aracı olarak mı kullanıyor?

23.11.2021

Toplumda iktisat mantığına uymayan düşük faiz yüksek kur politikasına karşı endişe ve tepki var. Farklı yorumlar yapılıyor. Açıklanan gerekçelerin tersi gerçekleşince bu defa insanların aklına yukarıdaki soru geliyor.

Bir soru da; kurların bu kadar artırılmasının nedeni, '128 milyar dolar nerede'nin bir cevabı olabilir mi?

Mart 2021'de patlayan 128 milyar dolar olayında kamu bankaları eliyle döviz satıldı. Mart ayında bir dolar 7,6836 TL idi. Şimdi 11,2850'dir. Martta kamu bankalarından bir milyon dolar alan birisi, kasımında 3 milyon 601 bin lira kazanmış oldu.

Kamu-özel iş birliği yolu ile yapılan yatırımlar, hem talep hem de dolar garantilidir. Yasa çıkararak sözleşmelerde döviz kaldıran bir iktidar, neden kamu-özel iş birliği yoluyla yapılan ihaleleri dolar üstünden yapıyor. Kur artışı en fazla kamu-özel iş birliği müteahhitlerine yarıyor.

İbrahim Kahveci

128 milyar \$'ın Katar hikayesi

Henüz yeni bir konu. Üzerinden sadece bir yıldan biraz uzun süre geçti. Sanırım arşivin unutmaması gereken ve yeniden gündem olacak bir mesele.

Konumuz Katar ile yapılan şu meşhur swap anlaşması..

İddia neydi?

128 milyar dolar satılıp kasada döviz kalmayınca bir çok ülke ile swap anlaşması peşinde koştuk. Bunlardan biri de Katar'dı.

Katar ile 5 milyar dolarlık swap anlaşmasının ardından Mayıs 2020'de ek 10 milyar dolarlık bir swap anlaşması daha yapılmıştı. İşte o son swap anlaşmasında Türkiye TL karşılığını 12,50 liradan kasaya koyduğu söylendi.

Geçen yıl Haziran ayında günlerce bu tartışma yapıldı. Katar ile yapılan swap anlaşmasında dolar karşılığı 12,50 kur mu baz alındı?

Arşive girin ve bu tartışmayı takip edin.

Bugün bu tartışma neden yeniden aklımıza geldi? Gelin bir örnek ile izah edelim:

Bir kamu ihalesi açılıyor ve ihaleye verilen teklifler o günün şartlarına göre oluşuyor. Mesela Kuzey Marmara Otoyolu Kurtköy-Akyazı kısmı ihalesini Cengiz&Limak ikilisi aldı.

Ama sonra ne oldu?

Cengiz&Limak ikilisine ek işletme süresi verildi. Ya da şöyle izah edelim: Cengiz&Limak o yoldan ihale sonrası kıyakla fazladan 6 yıl daha para toplamaya devam edecekler. Yaklaşık hesapla 4 milyar dolar daha...

23.11.2021

Bugüne kadar Hazine garantili ihaleleri çokça tartıştık. **Acaba 128 milyar dolar düşük kurdan satılırken orada da tıpkı Katar örneğinde olduğu gibi bir garanti verilmiş olabilir mi?**

Bakınız, dün ortaya çıkan kar rakamlarını açıkladık. 128 milyar doların ortalama satış fiyatı ile bugün oluşan kur farkı yaklaşık 600-650 milyar lira civarındadır. Bu rakam çok ama çok büyük bir kaynak transferini (nazikçe ifade) göstermektedir.

Döviz işlemlerine baktığımızda 128 milyar dolarlık işlemin yaklaşık yarısının yurtdışında kaldığını ve buna düşen kur karının da 300 milyar lira civarında olduğunu anlıyoruz.

Şimdi bir başka soru daha soralım: Acaba yurtdışına satılan ve swap yolu ile geri dönen bir satış da mı oldu? Yani 128 milyar doların bir kısmı yurtdışına çıkıp sonra swap ile 12,50 kur garantisi ile geri mi döndü?

MERKEZ ÇALIŞIYOR

Bu sorular neden aklımıza geliyor?

Bakınız daha bir yıl önce kurlar çıkmasın diye Merkez elindeki 128 milyar dövizini sattı. Hatta kendisine emanet edilen dövizler de bu satışın içindeydi.

Nitekim Merkez'in net rezervi bu sayede eksiye düştü.

Bugün ortalık yanıyor ama Merkez elinde kendi dövizini olmadığı için müdahale edemiyor. Belki de etmek istemiyor...

Hatta MB Başkanı kur artışına dayalı yeni ekonomik dengeden bahsediyor: Kurlar artınca ithalat düşecek, kur artışına bağlı olarak yurtiçi ürün fiyatları yabancıya göre ucuzlayacak ve ihracat artacak; bu denge ile döviz ihtiyacı biteceğinden dolayı enflasyonla mücadele sağlanacak.

Nasıl hikaye ama...

Hikayenin bütün noktaları KUR ARTIŞINA bağlı.

Hani şu ayının 40 hikayesi gibi.

İşte bu hikayeyi dinlediğimizde herkes gibi bizim de aklımıza “bu kur politikasından kim kasasını dolduracak” sorusu geliyor?

Sahi, Merkez Bankası neden bütün planlarını kur artışına dayalı yapmaya başladı? Şahap Kavcıoğlu göreve geldiğinde “enflasyon düşmeden faizleri düşürmeyeceğim” diyordu. Ne oldu bu sözlere?

23.11.2021

İnsan elbette düşünmeden edemiyor.

128 milyar dolar sonrası 19 yıllık iktidarda akla gelmeyen bu para politikası neyin eseri olabilir?

Bir tarafta paraya para demeyen ve bütün garantileri dövizle olan Hazine garantili müteahhitler...

Ve şimdi;

Diğer yanda 128 milyar doların 600 milyar lirayı aşan karının akıbeti...

Herkesi düşünmeye davet etsem nasıl olur? Bu kar aslında 84 milyonun zararı olarak hanemize yazıldığına göre, bari sefasını sürenleri öğrenmek istemez misiniz?

23 Kasım 2021, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Karnından konuşanlar

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, bize ağızdan çıkan sözlere güvenmeyi öğretti. **Erdoğan** ne dediyse onların hepsi gerçek oldu.

Bu sadece üçüncü köprünün yapımı değil, Çanakkale Köprüsü'nün yapımı değil, Boğaz'ın altından geçmek değil ya da İstanbul'a yeni havalimanı yapmak değil, her konuda çok açık konuştu.

FETÖ'ye karşı, PKK'ya karşı, PYD'ye karşı söylenecek ne varsa söyledi ve bu söylediklerinin hepsini de yerine getirdi.

KILIÇDAROĞLU'NUN ÇELİŞKİSİ

Aynı şekilde Libya konusunda, Azerbaycan konusunda, Yunanistan konusunda söylediği hiçbir şeyin dışına çıkmadı.

Şimdi biz toplum olarak siyasetçilerin ağızlarından çıkan sözlere güvenmeyi öğrendik. Ve biliyoruz ki, iyi siyasetçi ağızdan konuşur.

Bir de karnından konuşanlar var.

Mesela, CHP lideri **Kılıçdaroğlu**'nu alın.

"Deniz Baykal'ın yerine geçmeyeceğim" dedi, ama geçti.

"PKK'ya karşıyım" dedi, ama tezkereye "hayır" oyu verdi.

"Türkiye'nin bağımsızlığına saygılıyım" dedi, ama büyükelçilere mektuplar yazıp Türkiye'nin yatırımlarını sabote etmeye çalıştı.

SES DEĞİL, GÜRÜLTÜ

Acaba biz, Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'dan sonra karnından konuşan politikacılara ne kadar alışabileceğiz?

23.11.2021

Benim gördüğüm, işimiz zor.

Çünkü karnından konuşanların çıkardıkları her ses, "**ses**" değil, "**gürültü**"dür. Hatta bazen kokulu gürültüdür.

Ne yazık ki **Kemal Kılıçdaroğlu**, yılların Cumhuriyet Halk Partisi'ni bu hale getirdi. Acaba bu adamla "**helalleşmek**" mi gerekiyor yoksa "**haramlaşmak**" mı? Buna birlikte karar verelim.